

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

DNR 2005-1265-STA

**Yttrande över Svårnavigerat? Premiensionssparande på rätt kurs
(SOU 2005:87)**

2006-02-27

Sammanfattning: Riksbanken har inga invändningar mot huvuddelen av utredningens förslag. Riksbanken ifrågasätter dock utredningens förslag att införa kvantitativa eller andra krav för fonder som skall få medverka i systemet.

Riksbanken delar utredningens syn på att det kan finnas skäl att vidta åtgärder som kan leda till en minskning av antalet fonder som premiensionsspararna kan välja mellan. Riksbanken menar att dessa åtgärder bör inriktas på att eliminera de subventionsinslag som finns i systemet.

Riksbanken ifrågasätter därför starkt utredningens förslag det skall införas kvantitativa krav ifråga om marknadsandelar eller andra krav som en fond skall uppfylla för att få delta i systemet. Detta förslag reser ett antal frågeställningar som behöver analyseras mer i detalj. Frågeställningarna gäller dels hur nya krav påverkar spararnas placeringsmöjligheter/fondutbudet, dels hur systemets transparens och genomlysbarhet säkerställs under de nya kraven.

För det första finner utredningen att bristerna i premiensionssystemet i första hand inte handlar om det stora utbudet av fonder utan snarare avsaknaden av ett utvecklat beslutstöd. Likväl föreslår utredningen att fondutbudet kan minska till omkring 100 till 200 fonder. Frågan är om pensionsspararna finner det påtagligt enklare att välja fond bland 100–200 istället för 700. Att minska antalet fonder från 700 till 100–200 behöver inte heller innebära att risken för systematiskt dåliga utfall minskas.

För det andra kan effekten av ett införande av kvantitativa krav, t.ex. marknadsandelskrav, innebära att fonder som är relativt bättre än andra fonder tas bort medan sämre fonder blir kvar i fondutbudet. Riksbanken anser mot denna bakgrund att det behöver utredas mer noggrant hur införandet av kvantitativa krav påverkar pensionsspararnas avkastnings- och diversifieringsmöjligheter samt hur risken för systematiskt dåliga utfall påverkas.

För det tredje anser Riksbanken att om premiensionssystemet även fortsättningsvis skall vara ett öppet system, som utredningen föreslår, så är det viktigt att införandet av andra krav och dessa kravs innebörd studeras noga. Det är viktigt att systemet är transparent och att spelreglerna är kända av alla aktörer. Det leder till ett antal svåra frågor. Hur skall PPM avgöra vilka fonder som skall

■ finnas med? Hur skall man säkerställa att man tar bort rätt fonder och vilka är dessa? Vilka fonder är bra och vilka fonder är dåliga? Vilka fonder behöver spararna för att få god diversifiering? Hur skall nya fonder komma in i systemet och på vilka grunder kan man komma in? Vilka fonder behövs i systemet om fem eller tio år? Hur skall man göra med fonder med en ny investeringsinriktning? Skall alla fonder som uppfyller de nya kraven äga rätt att registrera sig hos PPM? Det är angeläget att premiepensionssystemet förblir konkurrensneutralt. Riksbanken anser att man bör hålla fast vid nuvarande regler, dvs. att en fond som uppfyller UCITS-direktivet har rätt att delta i systemet, till dess sådana frågor har besvarats. På så sätt säkerställs att systemet förblir transparent och att det inte sker några snedvridningar av fondutbudet i premiepensionssystemet.

Riksbanken delar dock utredningens syn att PPM bör få rätt att ta ut en årsavgift för varje fond som finns registrerad i systemet. Kostnader i premiepensionssystemet bör fördelas och bäras av dem som ger upphov till kostnaderna. PPM har kostnader för fonder som ej utnyttjas eller är lågt utnyttjade. Om en årsavgift införs så kommer denna istället att bäras av fonderna eller de sparare som placerar i dessa fonder. Införandet av en årsavgift skulle också troligen ge en bättre genomlysning av kostnaderna och leda till en högre kostnadseffektivitet i premiepensionssystemet. En trolig effekt av införandet av en årsavgift blir att antalet fonder minskar. Riksbanken stödjer också utredningens förslag att en fondbytesavgift bör införas och att det är rimligt att de som står för kostnaden också bör bära denna. Ett visst antal byten per år bör dock vara avgiftsfria så att pensionsspararna har möjlighet att sköta sin fondportfölj.

Ovanstående beslut har fattats av vice riksbankschef Svante Öberg efter föredragning av Mattias Persson.

Svante Öberg

Mattias Persson